

Warszawa,

24.07. 2013 r.

DIP-V-073-42/13

DIP/3465/13

Pani
Małgorzata Hirszel
Sekretarz Komitetu
Rady Ministrów

Bravissima Pani Sekretarz,

W załączniu przekazuję projekt *założeń do projektu ustawy – Prawo o miarach*, z uprzejmą prośbą o skierowanie do rozpatrzenia przez Komitet Rady Ministrów.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że projekt ww. aktu prawnego został uzgodniony międzyresortowo.

KRM-24-128-13

Rozesłano: 2013-07-30

ZD30

Przedkładam zgłoszony przez:

Ministra Gospodarki dokument rządowy przeznaczony do rozpatrzenia z terminem zgłoszania ewentualnych uwag do dnia 9 sierpnia 2013 r.

Merytorycznie prowadzącym sprawę w Departamencie Komitetu Rady Ministrów jest:

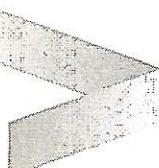
p. M. Kosieradzka, tel. 694 7309, e-mail: mkosiera@kprm.gov.pl

(-) M. Hirszel – Sekretarz stałego komitetu Rady Ministrów

2 pozwolenie

Grażyna Henckiewska
M I N I S T E R
z up.
Grażyna Henckiewska
F O D S E K R E T A R Z S T A N U

*Sekretariat
Departamentu Planowania i Polityki Ekonomicznej
29 -07-*
*Dział 24-128(2)113
79945/13*

Ministerstwo Gospodarki
Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

tel +48 22 693 50 00
fax +48 22 693 40 46

email mg@mg.gov.pl
web www.mg.gov.pl

Założenia do projektu ustawy – Prawo o miarach

Wstęp

Niniejszy dokument stanowi założenia do nowej ustawy – Prawo o miarach, która regulować będzie następujące zagadnienia:

- 1) system miar w Polsce, tj. legalne jednostki miar i zakres obowiązku ich stosowania oraz kwestie uznawania, budowy, utrzymywania i modernizacji państwowych wzorców jednostek miar, a także zawartość, tryb uchwalania i wdrażania Programu Rozwoju Metrologii;
- 2) organizację, zadania i sposoby działania Polskiego Centrum Metrologii;
- 3) zasady wykonywania prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych oraz kontroli przestrzegania przepisów ustawy, a także organizację administracji odpowiedzialnej za wykonywanie zadań państwa w tym zakresie.

Celem nowej ustawy winno być stworzenie w Rzeczypospolitej Polskiej systemu metrologicznego odpowiadającego światowym standardom i odzwierciedlającego potencjał gospodarczy jednego z największych państw Europy. System ten, obok zapewnienia spójności pomiarowej (jednolitości i odpowiedniej dokładności pomiarów na obszarze Polski), umożliwia wykorzystanie potencjału tkwiącego w rozwoju technik pomiarowych dla zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki oraz poprawy jakości życia polskich obywateli.

Proponowane rozwiązania prawne i instytucjonalne zawarte w projekcie Założeń zmierzają w kierunku:

- 1) redefinicji zadań państwa w obszarze systemu miar w celu nadania właściwej roli zadaniom związanym ze wspieraniem podmiotów gospodarczych oraz prowadzeniem prac badawczych i rozwojowych w obszarze metrologii;
- 2) utworzenia narodowej instytucji metrologicznej (Polskie Centrum Metrologii – PCM), na wzór jednostek istniejących w państwach rozwiniętych, odpowiedzialnej za utrzymywanie i rozwój wzorców państwowych, prowadzenie i koordynację projektów badawczych i rozwojowych w obszarze metrologii oraz transfer technologii do podmiotów gospodarczych,
- 3) powołania Rady Metrologii, która będzie ciałem wspierającym Ministra Gospodarki w zakresie sprawowania przez niego nadzoru nad systemem;
- 4) wprowadzenia obowiązku opracowania i wdrażania Programu Rozwoju Metrologii;
- 5) utworzenia centralnego urzędu ds. miar jako organu odpowiedzialnego za nadzór nad państwową administracją miar obejmującą okręgowe urzędy miar i ich wydziały zamiejscowe,
- 6) efektywnego wykonywania zadań państwa związanych z zapewnieniem spójności pomiarowej, w szczególności poprzez zapewnienie przejrzystych procedur administracyjnych w zakresie metrologii prawnej.

Proponowane rozwiązania są zbieżne z rekomendacjami wynikającymi z przygotowanego na zlecenie Ministerstwa Gospodarki przez dr T.J.Quinna, w latach 1988-2003 Dyrektora Międzynarodowego Biura Miar i Wag (BIPM) w Sevres, *Raportu na temat instytucjonalnych aspektów rozwoju metrologii w Rzeczypospolitej Polskiej*, szeroko omówionego w tekście założeń, a także z *Dezyderatu Nr 10/4 Komisji Edukacji, Nauki*

i Młodzieży oraz Komisji Gospodarki Sejmu RP do Prezesa Rady Ministrów w sprawie reformy instytucjonalnej polskiej metrologii uchwalonego na wspólnym posiedzeniu 6 maja 2010 r.

Aktualny stan prawny w dziedzinie miar i metrologii

Przepisy prawa dotyczące zagadnień związanych z metrologią można podzielić na trzy podstawowe obszary:

- 1) system jednostek miar, obejmujący uznawane przez ustawodawcę jednostki miar oraz warunki i tryb tworzenia wzorców tych jednostek;
- 2) zagadnienia instytucjonalne, obejmujące przepisy dotyczące organizacji i zadań NMI;
- 3) służba miar, czyli zagadnienia dotyczące wymagań dla konstrukcji i użytkowania przyrządów pomiarowych, w formie prawnej kontroli metrologicznej, a od niedawna – oceny zgodności, a także zasady funkcjonowania służb odpowiedzialnych za wykonywanie i egzekwowanie prawa w tym obszarze.

Te trzy obszary różnią się do pewnego stopnia zakresem oraz głębokością regulacji w poszczególnych państwach. Różną rolę odgrywają w nich też umowy i porozumienia międzynarodowe oraz prawo Unii Europejskiej. Polskie uregulowania prawne oparte są na przepisach ustawy z dnia 11 maja 2001 r. – *Prawo o miarach* (Dz. U. z 2004 r., Nr 243, poz. 2441, z późn. zm.), która reguluje wszystkie trzy wyżej wymienione zagadnienia. Na podstawie przepisów ustawy wydano szereg aktów wykonawczych, z których część ma charakter bardzo ogólny, systemowy, część dotyczy wymagań dla poszczególnych przyrządów pomiarowych. Zasadnicze wymagania dla przyrządów pomiarowych podlegających ocenie zgodności zostały określone w *rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla przyrządów pomiarowych* (Dz. U. z 2007 r. Nr 3, poz. 27), wydanym na podstawie art. 9 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087, z późn. zm.). Przepisy wykonawcze z obszaru systemu oceny zgodności, choć oparte na innej podstawie, realizują w istocie ten sam cel, co przepisy *stricte metrologiczne* dotyczące wymagań dla przyrządów pomiarowych i należy uznać je za element polskiego systemu prawnego w obszarze metrologii.

Regulacje krajowe z obszaru metrologii pozostają pod silnym wpływem regulacji europejskich. Obszar zainteresowania prawodawcy europejskiego (posługującego się w tej dziedzinie dyrektywami) reguluje następujące kwestie:

- 1) ustanowienie legalnych jednostek miar (tj. takich, które muszą być stosowane w ramach stosowanych przyrządów pomiarowych, dokonywanych pomiarów oraz podawania wartości wielkości wyrażonych w jednostkach miar) – *dyrektywa Rady z dnia 20 grudnia 1979 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do jednostek miar i uchylająca dyrektywę 71/354/EWG (80/181/EWG)*;
- 2) zasady prawnej kontroli metrologicznej wspólnych dla wszystkich przyrządów pomiarowych – *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/34/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wspólnych przepisów dotyczących przyrządów pomiarowych oraz metod kontroli metrologicznej (przekształcenie)*;
- 3) wymagania dla poszczególnych przyrządów pomiarowych – przede wszystkim *dyrektywa 2004/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie przyrządów pomiarowych*, obejmująca większość najważniejszych

z rynkowego punktu widzenia przyrządów pomiarowych, a także kilka dyrektyw szczegółowych dot. poszczególnych przyrządów.

Jak zatem widać, podstawowe dylematy krajowego ustawodawcy w obszarze metrologii dotyczą mogą przede wszystkim następujących nieregulowanych na poziomie europejskim zagadnień: tworzenia krajowej infrastruktury metrologicznej rozumianej jako system wzorców jednostek miar oraz instytucji państwa odpowiedzialnych za metrologię – zarówno NMI, jak i służb odpowiedzialnych za metrologię prawną.

Potrzeba i cel uchwalenia projektowanej ustawy – *Prawo o miarach*

Rola metrologii w gospodarce i życiu społecznym

Metrologia od zarania dziejów miała na celu przede wszystkim zapewnienie uczciwości i pewności obrotu gospodarczego, a wraz z rozwojem przemysłu – również bezpieczeństwa technicznego i produkcyjnego. Dynamiczny rozwój technologiczny współczesnego świata postawił przed metrologią wyzwania zupełnie innego rodzaju. Powstają coraz to nowe obszary, w których metrologia znajduje zastosowanie i bez której nie mogłyby się one rozwijać. Związane jest to z generalnym trendem miniaturyzacji produktów i rozwojem nanotechnologii. Nowe pola rozwoju metrologii to również farmacja, biotechnologia, medycyna, energetyka, ochrona środowiska, techniki satelitarne, wojskowość, a nawet sport (np. badania antydopingowe). Co ważne, metrologia odgrywa nie tyle rolę służebną w stosunku do postępu technologicznego w tych dziedzinach, ale aktywnie ten postęp współtworzy. Technologie pomiarowe leżą u podstaw rozwoju w niemal wszystkich obszarach współczesnej gospodarki.

Wraz ze zmianą roli metrologii w gospodarce i życiu społecznym zmieniają się funkcje państwa z nią związane. Obligatoryjne kalibracje i kontrole przyrządów pomiarowych, stanowiące dotąd istotę działania władzy publicznej w tym obszarze, zastępowane są badaniami zgodności z międzynarodowymi normami wykonywanymi przez podmioty rynkowe lub przez samego producenta. Rola państwa koncentruje się natomiast na inwestowaniu w przedsięwzięcia o charakterze badawczo-rozwojowym oraz transferze technologii w celu wspierania konkurencyjności krajowego przemysłu. Za realizację tych zadań odpowiedzialne są specjalnie powołane do tego celu jednostki, które określa się mianem narodowych instytutów metrologicznych – NMI (*national metrology institute*). Największe z nich są wiodącymi w skali światowej liderami innowacji i postępu technologicznego.

Wyniki badań, które miały na celu ocenić wpływ inwestycji w technologie pomiarowe na gospodarkę i jakość życia, przeprowadzonych przez lub na zlecenie najważniejszych państwowych instytutów metrologicznych, a także Komisji Europejskiej, przynoszą jednoznaczne wnioski¹. Po pierwsze – czynności pomiarowe stanowią znaczący element

¹ W ramach przygotowywania niniejszego dokumentu analizie poddane zostały:

1. badania dotyczące inwestycji w programy badawczo-rozwojowe w obszarze metrologii prowadzone przez amerykański instytut metrologiczny NIST (National Institute of Standards and Technology). Informacje na temat wyników badań NIST [w:] *Evolving needs for metrology In trade, industry and society and the role of BIPM*, CIPM, Paris, 2003;
2. badania wpływu metrologii na gospodarkę przeprowadzone na zlecenie rządu Wielkiej Brytanii. Zob. Department of Trade and Industry, *Review of the Rationale for and Economic Benefits of the UK National Measurement System*, PA Consulting Group, 15 November 1999;
3. studia przeprowadzone na zlecenie Dyrekcji Generalnej ds. badań Komisji Europejskiej dotyczące oceny ekonomicznego znaczenia pomiarów w nowoczesnym społeczeństwie. Zob. G. Williams, *The*

aktywności gospodarczej w państwach uprzemysłowionych osiągając rząd ok. 1% PKB. Po drugie – ekonomiczne uzasadnienie dla utrzymywania i finansowania ze środków publicznych krajowych systemów pomiarowych nie budzi wątpliwości, ponieważ korzyści z inwestycji w ten system znaczco przekraczają koszty tych inwestycji; KE wskazuje, że każde euro wydane na czynności pomiarowe przynosi 3 euro dla gospodarki, zaś projekty badawczo-rozwojowe w obszarze metrologii przynoszą korzyści średnio kilkunastokrotnie przewyższające koszty, które pochłaniają. Po trzecie – pomiary generują szereg niemniej istotnych korzyści o charakterze pozaekonomicznym, zwłaszcza w takich obszarach jak bezpieczeństwo publiczne, ochrona zdrowia, środowiska czy praw konsumentów.

Wady istniejącego systemu

Rozwiązań funkcjonujących w Polsce nie przystają do opisanego wyżej modelu. Najważniejsza instytucja państwa w dziedzinie metrologii, Główny Urząd Miar jest NMI tylko w aspekcie formalnym, jako depozytariusz państwowych wzorców jednostek miar, a nie centrum rozwoju zaawansowanych technologii. Wynika to z uwarunkowań instytucjonalnych i natury GUM jako organu administracji państowej o typowo urzędowej strukturze, formie prawnej i zadaniach. Charakter prawno-administracyjny tej struktury sięga korzeniami struktury urzędu carskiego, na bazie której tworzona była polska instytucja metrologiczna w Drugiej Rzeczypospolitej – jest to formuła nie przystająca do wyzwań współczesnej gospodarki.

Na ułomność tego systemu i jego niedostosowanie do wyzwań współczesnego świata zwracali uwagę przedstawiciele środowisk przemysłowych. Na konieczność zasadniczej przebudowy instytucjonalnej w obszarze metrologii wskazywały takie instytucje jak Polska Akademia Nauk oraz przedstawiciele środowisk naukowych związanych z metrologią. Problemy i bolączki tego systemu były przedmiotem kierowanych do Ministra Gospodarki interpelacji poselskich. Podjęcie działań mających na celu eliminację negatywnych zjawisk i reformę instytucjonalną metrologii w Polsce rekomendowali posłowie połączonych komisji Sejmu RP VI kadencji w *Dezyderacie Nr 10/4 Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Gospodarki do Prezesa Rady Ministrów w sprawie reformy instytucjonalnej polskiej metrologii*.

Najczęściej poruszanymi w tym dezyderacie wadami polskiego systemu metrologii jest nieadekwatność struktury instytucjonalnej do potrzeb rynku i nauki – brak instytucji wspierającej gospodarkę badaniami i transferem technologii, niedostateczny poziom zewnętrznego (w tym również eksperckiego) nadzoru nad funkcjonowaniem istniejącej instytucji metrologicznej, brak pracowników ze stopniami naukowymi (minimalna liczba publikacji i cytowań) oraz znikomy kontakt pomiędzy tą administracją a światem nauki i przemysłem zaawansowanych technologii.

Obecny charakter prawny GUM wyklucza pozyskiwanie przezeń środków na finansowanie badań naukowych w ramach środków przeznaczanych na ten cel przez ministra właściwego ds. nauki. Przepisy ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615, z późn. zm.) w art. 9 i 10 wyraźnie wskazują jakiego rodzaju podmioty mogą ubiegać się o dofinansowanie przewidziane w tych przepisach. GUM nie zalicza się do żadnej tych kategorii. Kluczowe znacznie ma tu forma organizacyjno-prawna jednostki budżetowej i brak osobowości prawnej.

---

assessment of the economic role of measurements and testing In modern society, Oxford, United Kingdom, Pembroke College, University of Oxford, European Measurement Project funded under GROWTH Programme by the DG-Research of The European Commission, July 2002.

Powyższa okoliczność uniemożliwia też w praktyce pozyskanie środków pochodzących z programów operacyjnych finansowanych ze środków funduszy strukturalnych UE. Potencjalne programy, z których mogłyby i powinna korzystać instytucja metrologiczna to Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka i programy regionalne. Programy te finansują zarówno przedsięwzięcia typowo naukowe, jak i wspierające beneficjentów poprzez np. inwestycje w rozwój infrastruktury technicznej, informatycznej, laboratoryjnej. W żadnym z działań i priorytetów PO IG, jak również najbardziej relevantnego w tym przypadku RPO woj. mazowieckiego, podmioty o charakterze podobnym do GUM (jednostki budżetowe) nie są zaliczane do grona potencjalnych beneficjentów.

Minister Gospodarki, jako organ nadzorujący administrację miar podjął działania mające na celu identyfikację i analizę problemów krajowego systemu metrologicznego oraz wypracowanie koncepcji zmian systemowych. Przejawem tych działań były w szczególności prace Zespołu ds. opracowania rozwiązań systemowych w zakresie organizacji i funkcjonowania miar (funkcjonującego na podstawie Zarządzenia Ministra Gospodarki z dnia 24 maja 2007 r.) oraz opracowany na zlecenie Ministerstwa przez dr. T.J. Quinna *Raport na temat instytucjonalnych aspektów rozwoju metrologii w Polsce*.

Dokument dr T.J. Quinna *Report and Recommendations on the Institutional Aspects of the Development of Metrology in Poland*

Dr Terry J. Quinn jest jednym z największych w skali światowej autorytetów w dziedzinie metrologii. Przez 15 lat (1988-2003) pełnił funkcję Dyrektora Międzynarodowego Biura Miar i Wag w Sevres pod Paryżem (BIPM), najważniejszej i najstarszej międzynarodowej organizacji metrologicznej. Ministerstwo Gospodarki zleciło dr Quinnowi przygotowanie ekspertyzy na temat instytucjonalnych aspektów rozwoju metrologii w Rzeczypospolitej Polskiej, włącznie z obecną strukturą i rolą GUM, z punktu widzenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na metrologię, biorąc pod uwagę zmiany zachodzące ostatnio w europejskiej i światowej metrologii, oraz przedstawienie stosownych zaleceń. W ramach prac nad ekspertyzą dr Quinn złożył wizytę w Rzeczypospolitej Polskiej w dniach 28 – 30 kwietnia 2009 r., gdzie odwiedził laboratoria GUM oraz wystąpił z odczytem na temat roli metrologii we współczesnym świecie w Ministerstwie Gospodarki.

Konkluzje raportu w zakresie obecnej sytuacji polskiego systemu metrologicznego wskazują, że:

- 1) w chwili obecnej GUM ledwo spełnia minimalne wymagania zapewnienia spójności pomiarowej z państwowymi wzorcami jednostek miar poprzez wykonywanie usług wzorcowania;
- 2) bez badań naukowych nawet obecne zdolności stają się przestarzałe i poniżej poziomu porównywalnych NMI w Europie oraz nie będą w stanie zaspokoić przyszłych potrzeb polskiego przemysłu;
- 3) GUM jest daleki od wypełnienia całkowitego zakresu obowiązków krajowego instytutu metrologicznego, którego potrzebuje taki kraj, jak Rzeczpospolita Polska.

Podkreślono, że obecny priorytet nadany zwykłym wzorcowaniom jest zupełnie odmienny od priorytetów w NMI innych głównych państw europejskich, które kładą nacisk na wzorcowanie na wysokim poziomie, badania naukowe oraz przekazywanie technologii do przemysłu. Jednocześnie, autor raportu zaznaczył, że ogólni pracowników wywarł dobre wrażenie pod względem fachowości i entuzjazmu w wykonywaniu swej pracy, ale odniósł silne odczucie, że chcieliby oni móc zrobić coś więcej niż robią obecnie.

Kluczową częścią raportu są rekomendacje wskazujące kierunki w jakich powinna iść reforma instytucjonalna systemu miar w Rzeczypospolitej Polskiej. W świetle niniejszych rekomendacji GUM powinien zostać przekształcony w rządowy instytut naukowy, na którego czele stałby Dyrektor o wysokim autorytacie naukowym, mający zewnętrzne, niezależne ciało doradcze (Advisory Board) składające się z wybitnych specjalistów, przedstawicieli polskiego przemysłu oraz przedstawicieli rządu. Nowy instytut powinien mieć możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, w szczególności z funduszy europejskich, jak również z krajowych źródeł finansowania badań naukowych. Zastępca Dyrektora instytutu powinien stać na czele biura, które jest odpowiedzialne za organizację polskiej metrologii prawnej. Regionalne biura metrologii prawnej powinny być odpowiedzialne przed Zastępcą Dyrektora nowego instytutu. W przypadku, gdyby polskie prawo nie umożliwiano prowadzenia zadań administracyjnych metrologii prawnej w ramach nowego instytutu, wówczas biuro metrologii prawnej trzeba będzie oddzielić od instytutu. Celem długofalowym powinna być również budowa lub nabycie w celu adaptacji budynku poza centrum Warszawy, odpowiedniego do celów metrologii.

Cele projektowanej ustawy

Celem ustawy – Prawo o miarach z 2001 r. jest zapewnienie tzw. spójności pomiarowej, tj. jednolitości i wymaganej dokładności pomiarów na obszarze Polski. Jest to zadanie kluczowe dla funkcjonowania każdego państwa i pozostanie ono głównym celem nowej ustawy. Jednak w dzisiejszej rzeczywistości gospodarczej i społecznej, rola metrologii musi być widziana również przez pryzmat jej znaczenia dla rozwoju innowacyjności i konkurencyjności gospodarki oraz postępu technologicznego. Dlatego celem nowej ustawy, na równi z zapewnieniem spójności pomiarowej, będzie umożliwienie wykorzystania potencjału tkwiącego w rozwoju technik pomiarowych dla zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki oraz poprawy jakości życia polskich obywateli.

Realizacji tego celu służyć będzie stworzenie sprzyjającego systemu instytucjonalnego, obejmującego nowoczesny NMI wspierający gospodarkę badaniami i transferem technologii, system nadzoru zarówno ustrojowego, jak i eksperckiego nad takim NMI oraz instrumenty wiążące kierunki działań NMI z priorytetami polityki państwa.

Osią systemu musi być podmiot realizujący zadania, które obecnie nie są w sposób zadowalający realizowane przez państwo polskie – rozwijanie nowoczesnych technologii pomiarowych poprzez prowadzenie i wspieranie badań naukowych i prac rozwojowych oraz dzielenie się owocami tych prac z krajowymi podmiotami gospodarczymi i społeczeństwem. Ta nowa instytucja, o roboczej nazwie Polskie Centrum Metrologii (PCM), utworzona zostanie na bazie infrastrukturalnej i kadrowej istniejącego GUM.

PCM będzie nadzorowane od strony ustrojowej przez ministra właściwego ds. gospodarki. Jeśli chodzi o nadzór merytoryczny, minister będzie wspierany przez Radę Metrologii, ciało skupiające ekspertów ze środowisk przemysłu, nauki oraz administracji. Rada będzie platformą dyskusji o potrzebach i zadaniach państwa w obszarze metrologii, będzie wytyczać kierunki działań PCM oraz oceniać sposób ich realizacji. Zapewni zaangażowanie w realizację polityki państwa środowisk, które obecnie pozostają nieco z boku systemu instytucjonalnego polskiej metrologii, a mają w nim do odegrania kluczową rolę.

Instrumentem, który zapewni powiązanie zadań państwa w obszarze metrologii ze strategicznymi i horyzontalnymi celami politycznymi będzie Program Rozwoju Metrologii, przyjmowany przez Radę Ministrów. Program będzie formułował na poziomie bardziej szczegółowym niż ustawa zadania PCM oraz plan i sposób ich realizacji, a także, jeśli będzie

to pożądane – zakres działania innych podmiotów mogących odgrywać istotną rolę we wdrażaniu Programu.

Rozwiązań zmierzających do realizacji celu ustawy polegającego na rozwijaniu innowacyjnych technologii pomiarowych w żaden sposób nie powinny utrudniać realizacji celu związanego z zapewnianiem spójności pomiarowej. Konsultacje przeprowadzone w ramach prac nad niniejszym dokumentem wskazują, że cel ten jest obecnie realizowany w sposób zasadniczo zadowalający. W codziennej praktyce kluczową rolę odgrywa w tym obszarze administracja terenowa w postaci licznych okręgowych i obwodowych urzędów miar, które wykonują zadania związane z weryfikacją przyrządów pomiarowych, w formie prawnej kontroli metrologicznej, wzorcowań, ekspertyz, oceny zgodności, czy nadzoru metrologicznego. Zadania tej administracji nie zostaną uszczupione, a jej struktura i układ terytorialny będą utrzymane. Ustawa wprowadzi też mechanizmy, które zapewnią administracji terenowej pełen dostęp do źródła spójności pomiarowej najwyższego rzędu, którym w sensie podmiotowym jest obecnie GUM, a w przyszłości ma być PCM.

Zasadnicze kwestie wymagające uregulowania

Legalne jednostki miar

Legalnymi jednostkami miar są, zgodnie z proponowaną definicją, a) jednostki Międzynarodowego Układu Jednostek Miar (SI) oraz ich dziesiętne wielokrotności i podwielokrotności, b) jednostki miar wyrażone przez jednostki podstawowe SI, lecz niebędące ich dziesiętnymi wielokrotnościami lub podwielokrotnościami, c) jednostki stosowane wraz z jednostkami SI, których wartości w jednostkach SI są wyznaczone doświadczalnie, d) jednostki miar i nazwy jednostek dopuszczone wyłącznie w dziedzinach specjalnego stosowania, e) jednostki złożone tworzone poprzez łączenie jednostek, o których mowa w literze a).

Nazwy, definicje i oznaczenia legalnych jednostek miar, przedrostki i ich oznaczenia przeznaczone do tworzenia dziesiętnych podwielokrotności i wielokrotności legalnych jednostek miar, a także zasady pisowni oznaczeń legalnych jednostek miar określone zostaną w rozporządzeniu Ministra Gospodarki.

W zakresie niniejszej problematyki *ustawa – Prawo o miarach* wraz z ww. rozporządzeniem stanowić będą wdrożenie Dyrektywy 80/181/EWG.

Państwowe wzorce jednostek miar

Obecnie obowiązująca *ustawa – Prawo o miarach* w bardzo ograniczonym stopniu reguluje kwestie tzw. metrologii wzorców. Zasadnicze zagadnienia związane z wymaganiami i procedurami uznawania wzorców państwowych oraz ich finansowania określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 stycznia 2003 r. *w sprawie uznawania wzorców jednostek miar za państowe wzorce jednostek miar* (Dz. U. Nr 31, poz. 257, z późn. zm.) Taką sytuację należy ocenić bardzo negatywnie – wzorce państwowe stanowią podstawę funkcjonowania krajowego systemu miar, a badania nad nimi są jedną z podstawowych aktywności NMI. Dlatego zasadnicze postanowienia w tym obszarze zostaną przeniesione na poziom ustawowy.

Wzorzec legalnej jednostki miary to wzorzec charakteryzujący się najwyższą w kraju jakością metrologiczną oraz powiązany z międzynarodowym systemem miar, stanowiący odniesienie

dla innych wzorców danej jednostki. Aby wzorzec mógł być uznany za państwowego konieczne będzie spełnienie następujących warunków:

- 1) zapewnienie powszechnego dostępu do wzorca państwowego;
- 2) zapewnienie środków na utrzymywanie i modernizację wzorca państwowego, w tym kosztów powiązania z wzorcami międzynarodowymi i wzorcami w innych krajach.

Nie przewiduje się kryteriów o charakterze merytorycznym, stanowiących wymagania co do „jakości” wzorca. Nie ulega natomiast wątpliwości, że jest to problem zasadniczy – odpowiedni standard wzorców państwowych powinien wynikać ze świadomej polityki państwa w tym obszarze. Budowa, utrzymywanie i rozwój wzorców wymaga znaczących nakładów inwestycyjnych oraz współpracy i porównań międzynarodowych. Większość państw nie stać, ani nie mają one potrzeby utrzymywania wzorców państwowych we wszystkich dziedzinach. Dlatego utrzymywanie określonych wzorców powinno wynikać z priorytetów polityki państwa w tym obszarze. Proponuje się zatem, aby – w przypadku wzorców jednostek utrzymywanych przez Polskie Centrum Metrologii – uznanie wzorca za państwowego mogło nastąpić tylko w przypadku, gdy potrzeba utrzymywania wzorca wynika z Programu Rozwoju Metrologii. W przypadku wzorców utrzymywanych przez inne podmioty taki wymóg nie jest potrzebny – utrzymywanie wzorca może wynikać z priorytetów czy potrzeb w innych dziedzinach.

Uznanie wzorca będzie następowało w wyniku decyzji ministra właściwego ds. gospodarki po uzyskaniu opinii Rady Metrologii, która jest organem posiadającym zdolność do merytorycznej oceny takiej decyzji.

Metrologia wojskowa

Odrębny charakter i organizacja metrologii wojskowej powinny zostać zachowane. Kwestie te, tak jak dotychczas mogą być regulowane na poziomie podstawowym. Proponuje się nadanie ustawowego umocowania Wojskowemu Centrum Metrologii jako państowej jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej podległej ministrowi obrony narodowej, której zadaniem jest zapewnienie jednolitości miar i dokładności pomiarów związanych z obronnością i bezpieczeństwem państwa. Sposób prowadzenia i organizacja tej działalności określona będzie w rozporządzeniu ministra obrony narodowej wydanym w porozumieniu z ministrem właściwym ds. gospodarki.

Natomiast obecny poziom współpracy, powiązań instytucjonalnych i merytorycznych pomiędzy metrologią „cywilną” i wojskową są niewystarczające. Potencjały tych dwóch struktur organizacyjnych powinny być wykorzystane w celu osiągnięcia autentycznej synergii pomiędzy nimi. Dlatego w ustawie powinny znaleźć się instrumenty powiązania metrologii wojskowej z działalnością PCM oraz administracji miar. Należy tu w szczególności wskazać odpowiednią reprezentację środowiska metrologii wojskowej w Radzie Metrologii i uwzględnienie jej zadań i potrzeb w Programie Rozwoju Metrologii.

Polskie Centrum Metrologii

Proponuje się instytucjonalne rozdzielenie funkcji NMI i służby miar. Wzorce państowe wraz z działalnością polegającą na wykonywaniu wzorcowań wyższego rzędu, a także prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych i naukowych oraz transferem technologii znalazłyby się w nowoutworzonej państowej osobie prawnej (PCM). Zakłada się, że w sensie materialno-technicznym znalazłyby się tutaj część (raczej większa niż mniejsza) obecnego Głównego Urzędu Miar.

Działalność polegająca na wykonywaniu prawnej kontroli metrologicznej, a także wykonywaniu wzorcowania niższego rzędu (usługi o charakterze dobrowolnym), oceny zgodności, nadzoru metrologicznego, a także nadzoru rynku w obszarze systemu oceny zgodności znalazłaby się w strukturze o charakterze administracyjnym – opartej na obecnie funkcjonującej terenowej administracji miar. Centralnym organem administracji ds. metrologii prawnej byłby urząd centralny utworzony na bazie pozostały części GUM-u (w szczególności obecnie funkcjonujące Biura Metrologii Prawnej i Nadzoru). Struktura administracji terenowej została zmodyfikowana na wzór struktury administracji probierczej – istniejące obecnie obwodowe urzędy miar zostałyby zastąpione wydziałami zamiejscowymi urzędów okręgowych.

Uzasadnieniem podziału administracji miar jest przede wszystkim nieprzystawalność formuły urzędu administracji publicznej do wykonywania zadań NMI związanych z prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych oraz transferem technologii, które realizowane powinny być w ścisłej współpracy i partnerskich relacjach z podmiotami gospodarczymi i instytucjami naukowymi. Zarówno taki rodzaj relacji, jak i tego rodzaju zadania nie wpisują się w głęboką naturę urzędu administracji publicznej. Natura ta wynika z form działania urzędu (wynikających z przepisów o postępowaniu administracyjnym, a więc przede wszystkim decyzji administracyjnych), jego pozycji ustrojowej (brak osobowości prawnej, własnego majątku, zdolności sądowej, odrębnej podmiotowości w obrocie), zasad prowadzenia polityki kadrowej (opartych o przepisy o służbie cywilnej) czy wreszcie – sposobu finansowania (brak samodzielności finansowej, bardzo ograniczone możliwości korzystania z finansowania zewnętrznego, np. środków z funduszy europejskich). Dlatego też konieczne jest powołanie jednostki, która z jednej strony pozostanie podmiotem publicznym, realizującym zadania i strategię państwa, działającym w interesie wspólnoty i nie nastawionym na zysk, ale z drugiej strony – nie ograniczonym gorsetem urzędu administracji publicznej.

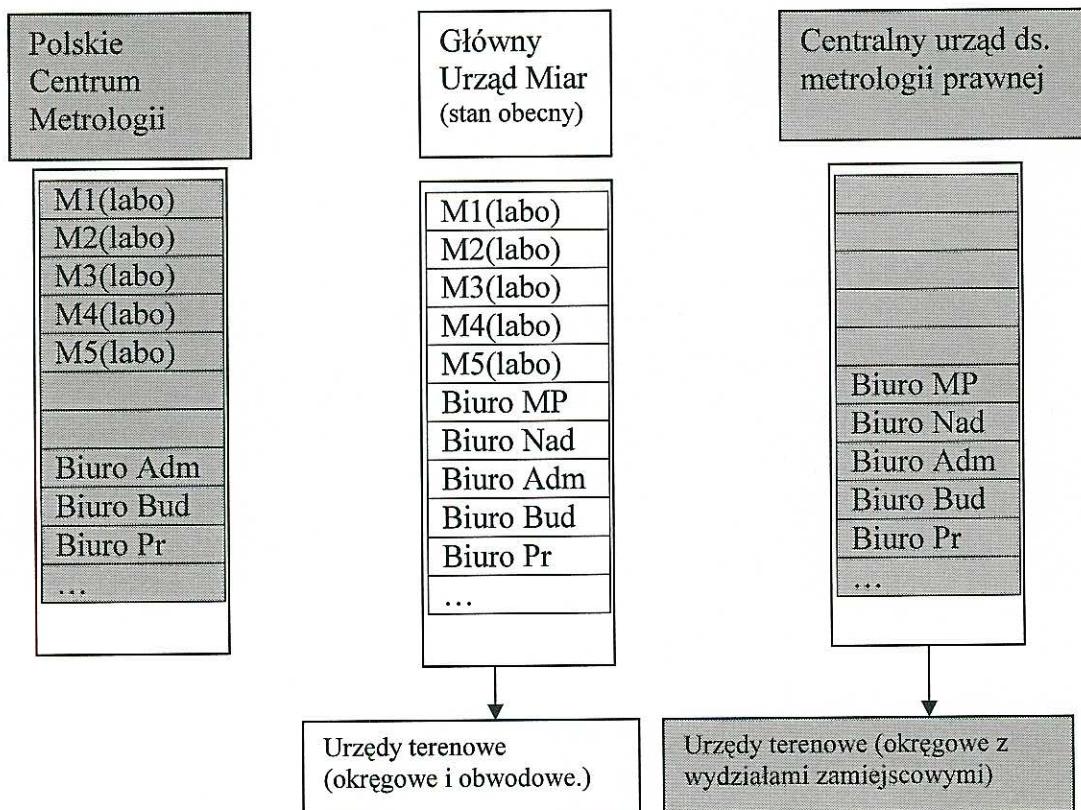
Jednocześnie, zadania związane z wykonywaniem władztwa państwowego, takie jak wykonywanie prawnej kontroli metrologicznej (wykonywane w formie decyzji administracyjnych), nadzór nad wykonywaniem przepisów ustawy – Prawo o miarach, zadania wynikające z ustawy o towarach paczkowanych, ustawy o systemie tachografów cyfrowych czy ustawy o podatku od towarów i usług (badanie kas rejestrujących) muszą być realizowane w formach dla nich właściwych, a więc opartych o zasady postępowania administracyjnego. Dla tych zadań instytucja urzędu administracji publicznej jest odpowiednia – zapewnia właściwe procedury, kontrolę instancyjną i sądową decyzji administracyjnych, odpowiedzialność cywilną Skarbu Państwa za działania przy wykonywaniu władzy publicznej. Dlatego zadania te będą nadal wykonywane przez urzędy administracji publicznej, tj. centralny i okręgowe urzędy miar oraz ich wydziały zamiejscowe.

Zasady instytucjonalnego podziału administracji miar

Struktura Głównego Urzędu Miar dość precyzyjnie dzieli komórki organizacyjne na obszar metrologii wzorców (metrologii naukowej) i metrologii prawnej. Każdy pion podlega innemu wiceprezesowi. Pion metrologii wzorców tworzy pięć zakładów (symbole M1-M5), w ramach których wydzielone jest po kilka laboratoriów. Pion metrologii prawnej to Biuro Metrologii Prawnej i Biuro Nadzoru. Do tego dochodzą komórki typowo obsługowe, jak Biuro Administracyjne, Biuro Budżetowe, Biuro Prawno-Legislacyjne itd. Podział GUM na dwie instytucje musiałby się odbyć według schematu uwzględniającego jego obecną strukturę. Laboratoria zostałyby przejęte przez PCM, komórki metrologii prawnej przez urząd centralny, zaś komórki obsługowe zostałyby podzielone, tak że część ich obecnych pracowników zostałaby pracownikami PCM, część – urzędu centralnego. Stosunki pracy obecnych pracowników GUM uległyby z mocy prawa przekształceniu w stosunek pracy z

nowymi podmiotami. Zarówno PCM, jak i urząd centralny po podziale funkcjonowały w obecnej siedzibie GUM. Docelowo, PCM powinien natomiast (np. przy wykorzystaniu finansowania z funduszy europejskich) pozyskać lub zbudować nową siedzibę dla swoich laboratoriów, poza ścisłym centrum miasta, zapewniającą właściwe warunki pracy tych laboratoriów. Zagadnienie to pozostaje poza zakresem ustawy, a należy do obszaru działań organizacyjnych PCM.

Schemat instytucjonalnego podziału administracji miar

Główna rolą urzędu centralnego (o roboczej nazwie Centralny urząd ds. metrologii prawnej) po przekształceniu byłby nadzór nad administracją terenową. Byłby on podmiotem o organiczonym zatrudnieniu i bazie infrastrukturalnej odpowiedzialnym za wykonywanie zadań organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów o postępowaniu administracyjnym, nadzór administracyjno-finansowy nad administracją terenową, zapewnianie spójności stosowania prawa przez wszystkie organy terenowe oraz koordynującym ich współpracę z PCM.

Szczególnej uwagi wymaga w tym aspekcie kwesta relacji pomiędzy PCM a administracją miar (urząd centralny i urzędy terenowe). Urzędy terenowe w realizowaniu swych zadań z obszaru prawnej kontroli metrologicznej korzystają obecnie przede wszystkim z kompetencji i wiedzy laboratoriów GUM. To laboratoria dysponują wiedzą techniczną pozwalającą tworzyć przepisy wykonawcze regulujące wymagania metrologiczne dla przyrządów pomiarowych i sposób kontroli tych wymagań oraz infrastrukturą pozwalającą potem stosować w praktyce te przepisy i stanowiącą wzorce odniesienia dla infrastruktury stosowanej przez urzędy terenowe. Po podziale laboratoria znajdują się w PCM; waga zadań realizowanych przez administrację miar sprawia, że ustawa musi zagwarantować aby podział instytucjonalny GUM w żaden sposób nie utrudnił jej działania. Dlatego dostęp administracji miar do wzorców państwowych, wzorcowania i szkoleń organizowanych przez PCM będzie

oparty na zasadach bezpłatności i pierwszeństwa. Zasady te sformułowane zostaną w ustawie, a szczegółowy tryb i sposób ich realizacji określony będzie w porozumieniu między PCM a centralnym urzędem ds. metrologii prawnej, zatwierdzanym przez ministra właściwego ds. gospodarki. Nad prawidłowością relacji między PCM a administracją miar czuwała będzie również Rada Metrologii.

Ustrój

Polskie Centrum Metrologii będzie państwową osobą prawną z siedzibą w Warszawie. Nadzór nad PCM sprawować będzie minister właściwy do spraw gospodarki przy wsparciu Rady Metrologii. Finanse PCM będą oparte o zasady finansowania agencji wykonawczych, co zapewni najpełniejszą kontrolę nad jego gospodarką finansową i będzie gwarancją niekomercyjnego, co do zasady, charakteru działalności PCM – agencje wykonawcze zwracają bowiem wypracowaną nadwyżkę finansową do budżetu państwa. Przepisy o agencji wykonawczej mogą być do PCM stosowane wprost (tzn. nadanie ustawą statusu agencji) lub odpowiednio (przez odwołanie do przepisów *ustawy o finansach publicznych* albo przez wprowadzenie do *ustawy – Prawo o miarach podobnych regulacji*).

Zadania

Zadania Polskiego Centrum Metrologii kształtać się będą następująco:

- 1) budowa, utrzymywanie i modernizacja państwowych wzorców jednostek miar oraz prowadzenie prac badawczych i rozwojowych w tym zakresie;
- 2) zapewnienie, w drodze porównań, powiązania państwowych wzorców jednostek miar z międzynarodowymi wzorcami jednostek miar lub wzorcami jednostek miar w innych krajach;
- 3) sprawowanie nadzoru nad działalnością jednostek organizacyjnych i laboratoriów będących właścicielami państwowych wzorców jednostek miar, utrzymujących i udostępniających te wzorce;
- 4) zapewnienie przekazywania wartości legalnych jednostek miar od państwowych wzorców jednostek miar do innych wzorców jednostek miar oraz przyrządów pomiarowych poprzez wykonywanie wzorcowania – powinny być one jednak ograniczone do tych o najwyższej dokładności, np. na potrzeby terenowej administracji miar;
- 5) wykonywanie badań typu przyrządów pomiarowych dla potrzeb postępowania o zatwierdzenie typu prowadzonego przez administrację miar;
- 6) pełnienie funkcji jednostki notyfikowanej do dyrektyw nowego podejścia w obszarze metrologii do oceny zgodności wg modelu B (odpowiednik zatwierdzenia typu);
- 7) współpraca z organizacjami i instytucjami międzynarodowymi prowadzącymi działalność w zakresie metrologii;
- 8) prowadzenie badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych w dziedzinie metrologii, współpraca z instytucjami naukowymi i szkołami wyższymi oraz współpraca międzynarodowa w tym zakresie;
- 9) wspieranie krajowych podmiotów gospodarczych poprzez w szczególności udostępnianie wyników prowadzonych badań i prac badawczo-rozwojowych, konsultacje, szkolenia specjalistyczne;
- 10) upowszechnianie wiedzy w obszarze metrologii oraz popularyzowanie i promowanie zagadnień miar;
- 11) inicjowanie i współczestnictwo w pracach normalizacyjnych i legislacyjnych z zakresu miar.

Finansowanie

Przychody PCM powinny pochodzić z następujących źródeł:

- 1) dotacja z budżetu państwa (celowa lub podmiotowa) – dotacja byłaby przeznaczone na wykonywanie ustawowych zadań PCM, które nie przynoszą dochodów tzn. przede wszystkim utrzymywanie i modernizacja państwowych wzorców jednostek miar. Dotacja pochodziłaby z części 20 budżetu państwa – „gospodarka”;
- 2) wynagrodzenia za czynności o charakterze usługowym, w szczególności wykonywanie wzorcowania, ekspertyzy, szkolenia; wynagrodzenia te kształtowane byłyby na zasadach rynkowych i określane w umowach cywilnoprawnych pomiędzy PCM a odbiorcami usług;
- 3) inne przychody – w tym przychody pochodzące ze źródeł zewnętrznych, np. z różnego rodzaju dotacji i grantów na badania przyznawane przez instytucje krajowe i międzynarodowe (środki na finansowanie badań naukowych z NCBR, środki z programów europejskich i krajowych programów operacyjnych). Potencjalna wysokość tych przychodów uwarunkowana jest potrzebami i projektami badawczo-rozwojowymi realizowanymi przez PCM; byłyby to zatem środki na konkretne przedsięwzięcia lub inwestycje. Nic nie stoi na przeszkodzie aby PCM pozyskiwał środki, np. na rozbudowę i wyposażenie laboratoriów, z innych, skierowanych na cele horyzontalne programów, takich jak Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – znakomita większość działań PCM wpisywać się będzie w obszary objęte wsparciem funduszy europejskich.

Dyrektor PCM

Dyrektor PCM winien być powoływany na kilkuletnią (dokładna długość do określenia na późniejszym etapie prac) kadencję przez ministra właściwego ds. gospodarki. Kandydat na Dyrektora byłby przedstawiany ministrowi przez Radę Metrologii. Jeżeli minister właściwy ds. gospodarki ma uzasadnione powody, aby przypuszczać, że kandydat wskazany przez Radę nie daje gwarancji prawidłowego wykonywania funkcji Dyrektora PCM, może zwrócić się do Rady o wskazanie innego kandydata.

Proponowany tryb ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu nadzoru ze strony ministra nadzorującego PCM, zapewnienie wysokiej kompetencji kandydatów na to stanowisko, którzy będą wskazywani przez ciało o charakterze eksperckim, stabilizację funkcji i umożliwienie Dyrektorowi PCM realizacji swego programu w dłuższej perspektywie czasowej.

Na stanowisko Dyrektora PCM powinna być powołana osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw publicznych i obywatelskich;
- 2) nie była skazana za przestępstwo popełnione umyślnie ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 3) ukończyła wyższe studia w dziedzinie nauk matematycznych, fizycznych lub technicznych w Polsce lub zagraniczne uznane w Polsce;
- 4) wyróżnia się udokumentowanym dorobkiem naukowym lub wysokim poziomem wiedzy z dziedziny metrologii;
- 5) posiada odpowiedni staż pracy w dziedzinach związanych z metrologią;
- 6) posiada kompetencje kierownicze.

Rada Metrologii

Rada Metrologii działa przy ministrze właściwym ds. gospodarki. Rada Metrologii jest kluczową instytucją ustawy, umożliwiającą ministrowi właściwemu ds. gospodarki wykonywanie autentycznego merytorycznego nadzoru nad PCM.

Organizacja i skład

Rada Metrologii składa się z członków powoływanych na okres kilku lat (kadencja liczona indywidualnie dla każdego członka; jej długość nie powinna pokrywać się z długością kadencji Dyrektora PCM). Członków Rady Metrologii powoływać będzie minister właściwy ds. gospodarki według klucza, który powinien zapewnić równowagę pomiędzy przedstawicielami instytucji rządowych, podmiotów gospodarczych oraz środowisk naukowych. Przykładowy katalog członków Rady mógłby uwzględniać:

- 1) przedstawiciela ministra właściwego ds. gospodarki;
- 2) przedstawiciela ministra właściwego ds. nauki i szkolnictwa wyższego;
- 3) przedstawiciela Wojskowego Centrum Metrologii;
- 4) przedstawiciela Centralnego urzędu ds. metrologii prawnej;
- 5) przedstawiciela terenowej administracji miar (urzędy okręgowe);
- 6) pięciu przedstawicieli ogólnopolskich organizacji gospodarczych, pracodawców, zawodowych lub naukowo-technicznych;
- 7) przedstawiciela Polskiej Akademii Nauk;
- 8) czterech przedstawicieli szkół wyższych noszących nazwę uniwersytetu, politechniki lub akademii oraz instytutów badawczych.

W posiedzeniach Rady obowiązkowo powinien brać udział Dyrektor PCM. Ponadto na jej spotkania mogliby być zapraszani inni goście, w szczególności kierownicy instytucji powiązanych z problematyką metrologiczną, np. Polskiego Centrum Akredytacji czy Polskiego Komitetu Normalizacji. Rada mogłaby tworzyć grupy robocze, składające się z jej członków, jak również z osób spoza tego grona, do poszczególnych zagadnień.

Zadania

Część zadań Rady Metrologii została omówiona wyżej – obejmują one opiniowanie wniosków w sprawie uznania wzorca jednostki miar za wzorzec państwoowy oraz wskazywanie kandydatów na Dyrektora PCM. Rada mogłaby również w określonych przypadkach wnioskować do ministra właściwego ds. gospodarki o odwołanie Dyrektora PCM.

Rada Metrologii powinna ponadto posiadać zasadnicze kompetencje w zakresie kreowania polityki rozwoju metrologii. W tym obszarze Rada Metrologii opiniować będzie Program Rozwoju Metrologii, a także coroczne sprawozdania z działalności PCM składane przez Dyrektora PCM. Rada Metrologii mogłaby również opiniować akty prawne z obszaru metrologii oraz działania PCM.

Ponadto, Rada Metrologii będzie mogła podejmować uchwały w każdej sprawie dotyczącej działalności PCM.

Program Rozwoju Metrologii

Program Rozwoju Metrologii będzie podstawowym dokumentem strategicznym w obszarze metrologii – dokumentem stanowiącym wyraz priorytetów politycznych Rzeczypospolitej Polskiej w tym obszarze. Program Rozwoju Metrologii będzie odpowiadał

wymaganiom dla tego rodzaju dokumentów określonym w *ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.).

Zawartość

Program Rozwoju Metrologii określał będzie priorytetowe obszary badań naukowych i prac rozwojowych w obszarze metrologii. Głównym adresatem programu będzie PCM; nie ma jednak przeszkód, aby w programie znajdowały się zadania realizowane przez inne podmioty, w szczególności podmioty utrzymujące wzorce państwowego, instytucje naukowe, szkoły wyższe.

Program Rozwoju Metrologii będzie obejmował:

- 1) diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w odniesieniu do zakresu objętego programowaniem strategicznym oraz wyniki raportu ewaluacyjnego, o którym mowa w art. 15 ust. 6 *ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*;
- 2) cel główny i cele szczegółowe w nawiązaniu do średniookresowej strategii rozwoju kraju, narodowej strategii spójności oraz Strategii Rozwoju Metrologii, o których mowa w art. 9 pkt 3, wraz z określonymi wskaźnikami;
- 3) priorytety oraz kierunki interwencji w zakresie terytorialnym, w tym w ujęciu wojewódzkim;
- 4) sposób monitorowania i oceny stopnia osiągania celu głównego i celów szczegółowych;
- 5) plan finansowy, w tym:
  - a) źródła finansowania realizacji programu,
  - b) kwotę środków przeznaczonych na finansowanie realizacji programu i jej podział między poszczególne priorytety,
  - c) informację o wysokości współfinansowania na poziomie programu i priorytetów;
- 6) podstawowe założenia systemu realizacji.

Tryb uchwalania

Tryb uchwalania Programu będzie spójny z przepisami *ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*. Dokument ten będzie więc przygotowywany i uzgadniany przez ministra właściwego ds. gospodarki, a przyjmowany w drodze uchwały, przez Radę Ministrów. Będzie on przedmiotem szerokich konsultacji obejmujących m.in. ministrów, wojewodów, marszałków województw, Polską Akademię Nauk, Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Radę Główną Instytutów Badawczych, Naczelną Organizację Techniczną i organizacje samorządu gospodarczego.

Faktyczny proces przygotowania Programu powinien odzwierciedlać współpracę i synergię pomiędzy PCM, jako specjalistyczną instytucją realizującą kluczowe elementy programu, oraz Radą Metrologii, jako ciałem wyznaczającym strategiczne priorytety polityki państwa w obszarze metrologii. Projekt Programu przygotowywany będzie zatem przez PCM, jako instytucję najlepiej znającą możliwości realizacyjne i swój potencjał w zakresie prac badawczych i rozwojowych, a opiniowany i, w razie potrzeby, uzupełniany i modyfikowany, przez Radę Metrologii.

Program Rozwoju Metrologii uchwalany winien być na okres kilkuletni. Wykonanie programu podlegać będzie corocznej ocenie przez Radę Metrologii.

Administracja miar

Organy

Organami administracji miar będą Prezes centralnego urzędu ds. metrologii prawnej oraz dyrektorzy okręgowych urzędów miar. Nadzór nad Prezesem sprawowałby minister właściwy ds. gospodarki.

Struktura terytorialna

Urząd centralny powinien być stosunkowo niewielką (porównując z obecnym GUM-em czy projektowanym PCM) jednostką opartą głównie na pracownikach Biura Nadzoru i Biura Metrologii Prawnej obecnego GUM.

Liczba okręgowych urzędów miar nie uległaby zmianie – istniejące urzędy dysponują dobrym zapleczem, grupą pracowników obsługi i mogą zapewnić zadawalający poziom wykonywania zadań. W ramach urzędów działać będą natomiast wydziały zamiejscowe powstałe na bazie obecnych urzędów obwodowych.

Zadania

Podstawowe zadania administracji miar zamykałyby się w następującym katalogu:

- 1) zatwierdzanie typów przyrządów pomiarowych na podstawie wyników przeprowadzonych badań (badania typu wykonywane byłyby przez PCM) i nadawanie znaków zatwierdzenia typu, w drodze decyzji, jak również cofanie decyzji zatwierdzenia typu oraz prowadzenie rejestru zatwierdzonych typów przyrządów pomiarowych;
- 2) wykonywanie prawnej kontroli metrologicznej oraz uznawanie za równoważną prawnej kontroli metrologicznej w Rzeczypospolitej Polskiej odpowiedniej kontroli wykonanej przez właściwe zagraniczne instytucje metrologiczne;
- 3) wykonywanie wzorcową i ekspertyz przyrządów pomiarowych;
- 4) tworzenie i znoszenie punktów legalizacyjnych oraz nadzór nad nimi;
- 5) kontrola przestrzegania przepisów ustawy – *Prawo o miarach* oraz *ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych* (Dz. U. Nr 91, poz. 740, z późn. zm.);
- 6) wykonywanie zadań związanych ze świadectwami funkcjonalności oraz homologacją typu tachografu cyfrowego, o których mowa w *ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych* (Dz. U. Nr 180, poz. 1494 oraz z 2007 r. Nr 99, poz. 661),
- 7) wykonywanie zadań związanych z badaniem spełniania przez kasę rejestrujące funkcji, kryteriów i warunków technicznych, o których mowa w art. 111 *ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług* (Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054).

Zadania w obszarze systemu oceny zgodności

Organy administracji miar wykonywałyby również funkcje w obszarze regulowanym przepisami *ustawy o systemie oceny zgodności*. Bardzo duża część przyrządów pomiarowych (m.in. wagi, liczniki energii elektrycznej, gazomierze, wodomierz) jest obecnie wprowadzana do obrotu według reżimu tej właśnie ustawy. Muszą one spełnić wymagania podobne lub tożsame do wymagań określonych dla celów prawnej kontroli metrologicznej, ale spełnienie tych wymagań nie jest weryfikowane przez organy państwa przed wprowadzeniem przyrządu do obrotu – odpowiedzialność w tym zakresie spoczywa na producencie (importerze), który w określonych przypadkach korzystać musi również z pomocy notyfikowanej jednostki

certyfikującej. Organy administracji miar pełnią obecnie funkcję takich jednostek notyfikowanych, co więcej – ze względu na bezpośrednie powiązane z wzorcami państwowymi – są zwolnione z obowiązku uzyskania akredytacji, zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy o systemie oceny zgodności. Organy administracji miar, ze względu na duże zapotrzebowanie producentów i użytkowników przyrządów pomiarowych w tym obszarze, a także swoje unikalne kompetencje, powinny te funkcje zachować i rozwijać, przy czym, jak wskazano wcześniej, jednostką notyfikowaną dla tzw. modułu B (najbardziej zaawansowana procedura dotycząca całego typu produktu) powinien być PCM, jako następca GUM.

Odrębną i niezwykle istotną kwestią jest nadzór nad przyrządami pomiarowymi wprowadzonymi do obrotu na podstawie ustawy o systemie oceny zgodności. Zdecydowana większość z tych przyrządów podlega prawnej kontroli metrologicznej w postaci legalizacji ponownej, ale nie podlega nadzorowi metrologicznemu (kontrola w użytkowaniu) w trybie ustawy – *Prawo o miarach*. Podlegają one bowiem systemowi kontroli wyrobów w trybie ustawy o systemie oceny zgodności. Jest to rozwiązywanie naturalne i logiczne, ale całkowicie zawodzące w praktyce. Organy administracji miar nie mają bowiem statusu „organów wyspecjalizowanych”, według art. 38 ustawy o systemie oceny zgodności. Kontrola przyrządów pomiarowych podlegających ocenie zgodności jest zatem wykonywana przez inne organy (przede wszystkim Inspekcję Handlową) i ma charakter w dużej mierze iluzoryczny, tj. ograniczony do aspektów formalnych (sprawdzenie dokumentacji, oznakowania), a pomijający to co powinno być jej istotą, a więc weryfikację parametrów metrologicznych. W efekcie, przyrządy pomiarowe objęte oceną zgodności często w całym swym „cyklu życia” w ogóle nie podlegają merytorycznej weryfikacji, ponieważ przed upływnięciem terminu, w którym powinny podlegać pierwszy raz (po wprowadzeniu do obrotu) legalizacji ponownej ze strony administracji miar, są po prostu wymieniane na nowe.

Jedynie administracja miar posiada infrastrukturę i wiedzę techniczną niezbędną do rzeczywistego wykonywania takiej kontroli przyrządów pomiarowych. Dlatego też niezbędne jest rozszerzenie zadań organów administracji miar i powierzenie im funkcji „organów wyspecjalizowanych” w obszarze systemu oceny zgodności. Nie będzie to rodzić dodatkowych kosztów, ponieważ przyrządy pomiarowe objęte systemem oceny zgodności „wypadają” z obszaru legalizacji pierwotnej oraz nadzoru metrologicznego wykonywanego w trybie ustawy – *Prawo o miarach*, a zatem przejęcie zadań w obszarze kontroli wyrobów wprowadzanych do obrotu odbywać się będzie w dużej mierze naturalnie i w ramach istniejącego potencjału organizacyjnego i kadrowego administracji miar. Aby zapewnić jak najwyższy stopień bezstronności i niezależności pomiędzy organem administracji miar jako „organem wyspecjalizowanym” a urzędem miar jako „jednostką notyfikowaną” konieczne może być dodatkowe ustawowe lub regulaminowe wydzielenie jednostki notyfikowanej pod względem organizacyjnym.

Tryb powołania Prezesa i dyrektorów OUM

Prezes centralnego urzędu ds. metrologii prawnej byłby powoływany przez ministra właściwego do spraw gospodarki, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru. Minister właściwy ds. Gospodarki miałby prawo odwołania Prezesa.

Dyrektorów Okręgowych Urzędów Miar powoływał i odwoływałby Prezes.

Prawna kontrola metrologiczna

Prawna kontrola metrologiczna to czynności zmierzające do sprawdzenia, czy przyrząd pomiarowy spełnia wymagania techniczne i metrologiczne określone w przepisach wydanych na podstawie ustawy. Przepisy dotyczące prawnej kontroli metrologicznej wraz z rozporządzeniem ministra właściwego ds. gospodarki w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych stanowią będą wdrożenie Dyrektywy 2009/34/WE.

Zasada

Podstawową zasadą prawnej kontroli metrologicznej jest to, że przyrządy pomiarowe podlegające prawnej kontroli metrologicznej mogą być wprowadzane do obrotu i użytkowania oraz użytkowane tylko wówczas, jeżeli posiadają odpowiednio ważną decyzję zatwierdzenia typu lub ważną legalizację.

Formy

Prawna kontrola metrologiczna dokonywana jest w następujących formach:

- 1) zatwierdzenie typu przyrządu pomiarowego na podstawie badania typu - przed wprowadzeniem typu przyrządu pomiarowego do obrotu;
- 2) legalizacja pierwotna albo legalizacja jednostkowa - przed wprowadzeniem danego egzemplarza przyrządu pomiarowego do obrotu lub użytkowania (legalizacja jednostkowa jest legalizacją pierwotną przyrządu pomiarowego w wykonaniu jednostkowym, skonstruowanego dla określonego, szczególnego zastosowania);
- 3) legalizacja ponowna - w stosunku do przyrządów pomiarowych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania.

Postępowanie

Prawna kontrola metrologiczna wykonywana jest w formie decyzji administracyjnych. Decyzje wydawać będzie Dyrektor odpowiedniego urzędu miar, który może upoważnić do tego pracowników urzędu, co w praktyce powinno być regułą.

Postępowania w sprawie wydania powyższych decyzji prowadzone są na wniosek. Do złożenia stosownego wniosku uprawniony jest:

- w przypadku zatwierdzenia typu – producent przyrządu pomiarowego lub jego upoważniony przedstawiciel;
- w przypadku legalizacji pierwotnej oraz legalizacji jednostkowej – producent przyrządu pomiarowego lub jego upoważniony przedstawiciel oraz importer;
- w przypadku legalizacji ponownej – użytkownik oraz wykonawca naprawy lub instalacji przyrządu pomiarowego.

Prawna kontrola metrologiczna przyrządów pomiarowych może być przeprowadzana w:

- 1) siedzibie organu administracji miar;
- 2) punkcie legalizacyjnym;
- 3) miejscu zainstalowania lub użytkowania przyrządu pomiarowego, jeżeli wynika to z przepisów wykonawczych;
- 4) w innym miejscu, jeżeli wynika to z przepisów wykonawczych.

Proponuje się dodanie pkt 4 – legalizacji w innym miejscu, kiedy pozwalają na to przepisy wykonawcze do ustawy – Prawo o miarach, określające szczegółowy zakres, sposoby oraz metody przeprowadzania badań i sprawdeń podczas prawnej kontroli metrologicznej poszczególnych rodzajów przyrządów pomiarowych. Chodzi tu w praktyce o legalizację

dokonywaną przez pracownika administracji miar poza siedzibą urzędu (wydziału zamiejscowego) w miejscu umówionym z użytkownikiem czy wskazanym w ogłoszeniu. Jeśli charakter przyrządu pomiarowego nie stoi temu na przeszkodzie, badania jego właściwości mogą być dokonywane przez pracownika administracji miar przemieszczającego się po określonym obszarze i wożącego ze sobą odpowiedni sprzęt. Wprowadzenie takiej możliwości ma na celu zwiększenie wygody i dostępności do legalizacji dla podmiotów użytkujących przyrządy pomiarowe. Legalizacja „w innym miejscu” dotyczyć będzie w praktyce głównie wag, które jako jedyny powszechnie używany przyrząd pomiarowy jest dokonywana we wszystkich urzędach miar, oraz taksometrów.

W przypadku jednorodnych partii przyrządów pomiarowych legalizacja będzie mogła być wykonana nie tylko przez sprawdzenie każdego egzemplarza, ale też przy użyciu metody statystycznej (badanie losowo wybranej próbki z badanej partii). Obecnie taka możliwość przewidziana jest tylko w przypadku legalizacji pierwotnej; przewiduje się rozszerzenie jej na legalizację ponowną. Legalizacja metodą statystyczną dotyczyć może w praktyce przyrządów o charakterze masowym, takich jak np. liczniki energii elektrycznej, wodomierze, gazomierze.

Decyzje zatwierdzenia typu i legalizacyjne mają charakter czasowy. Okres ważności zatwierdzenia typu wynosi 10 lat. Od decyzji wydanych przez Dyrektora urzędu miar przysługuje odwołanie do Prezesa centralnego urzędu ds. metrologii prawnej. Od decyzji wydanych w drugiej instancji – skarga do sądu administracyjnego.

Wszelkie szczegółowe kwestie dotyczące prawnej kontroli metrologicznej, takie jak okres ważności legalizacji, szczegółowy tryb i sposób (zakres badań i sprawdeń) przeprowadzania prawnej kontroli metrologicznej, wzory stosownych dokumentów, zostanie określony – tak jak to ma miejsce obecnie – w przepisach wykonawczych.

Zakres

Zakres prawnej kontroli metrologicznej w zależności od rodzaju przyrządu pomiarowego może obejmować:

- 1) zatwierdzenie typu i legalizację pierwotną albo legalizację jednostkową oraz legalizację ponowną;
- 2) zatwierdzenie typu i legalizację pierwotną albo legalizację jednostkową;
- 3) wyłącznie zatwierdzenie typu;
- 4) legalizację pierwotną albo legalizację jednostkową i legalizację ponowną;
- 5) wyłącznie legalizację ponowną w przypadku przyrządów pomiarowych wprowadzonych do obrotu na zasadach określonych w ustawie o systemie oceny zgodności.

Zakres prawnej kontroli metrologicznej w stosunku do poszczególnych przyrządów określi rozporządzenie ministra właściwego ds. gospodarki.

Przyrządy pomiarowe podlegające prawnej kontroli metrologicznej

Objęcie przyrządu pomiarowego prawną kontrolą metrologiczną oparte będzie o dwie przesłanki – materialną, tzn. charakter przyrządu pomiarowego wynikający z jego zastosowań oraz formalną – czyli objęcie rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli.

Prawną kontrolą metrologiczną mogą być objęte przyrządy pomiarowe, które mogą być stosowane:

- 1) w ochronie zdrowia, życia i środowiska;
- 2) w ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego;

- 3) w ochronie praw konsumenta;
- 4) przy pobieraniu opłat, podatków i innych należności budżetowych oraz ustalaniu opustów, kar umownych, wynagrodzeń i odszkodowań, a także przy pobieraniu i ustalaniu podobnych należności i świadczeń;
- 5) przy dokonywaniu kontroli celnej;
- 6) w obrocie.

Rodzaje przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakres tej kontroli w stosunku do danego rodzaju przyrządów, mając na względzie niezbędnosć, z punktu widzenia obszarów zastosowań, objęcia określonych przyrządów pomiarowych prawną kontrolą metrologiczną, zakres ilościowy tych zastosowań, dziedziny pomiarowe, w których są one stosowane, oraz zobowiązania wynikające z wiążących Rzeczypospolitą Polską umów międzynarodowych określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy ds. gospodarki.

Punkty legalizacyjne

Punkty legalizacyjne tworzone są u producenta, importera lub podmiotu dokonującego napraw lub instalacji przyrządów pomiarowych w celu wykonywania przez organy administracji miar czynności związanych z legalizacją dużej ilości określonych rodzajów przyrządów pomiarowych. Podmiot, u którego został utworzony punkt probierczy zapewnia jego obsługę i wyposażenie, natomiast same czynności związane z legalizacją wykonuje oddelegowany pracownik urzędu miar. Taka forma jest znacznie wygodniejsza dla podmiotów gospodarczych niż legalizacja w siedzibie urzędu. Jest też istotna z punktu widzenia interesu państwa – umożliwia bowiem wykonywanie zadań w obszarze prawnej kontroli metrologicznej przy wykorzystaniu infrastruktury producenta, a więc także wówczas, gdy infrastruktury takiej nie posiada organ administracji miar. Jest również znacznie tańsza – opłaty za legalizacje dokonywane w punkcie legalizacyjnym są znacznie niższe (ponieważ w zasadzie obejmują tylko koszt pracy legalizatora), a ponadto nie pociąga za sobą wszelkich kosztów pośrednich związanych z koniecznością dostarczenia przyrządów do urzędu.

W celu usprawnienia i uelastycznienia formuły punktu legalizacyjnego proponuje się wprowadzić możliwość wykonywania czynności technicznych związanych z legalizacją bez udziału pracownika administracji miar. Jest to istotne w przypadku dużych zakładów produkcyjnych, gdzie produkcja i kalibracja przyrządów pomiarowych ma charakter masowy. Urzędy miar nie mają możliwości kadrowych i logistycznych, aby zapewnić stały udział swoich pracowników w wykonywaniu czynności w tak zorganizowanym punkcie legalizacyjnym. Dlatego w nowej ustawie wprowadzony musi być model, w którym czynności techniczne wykonywane będą przez pracowników punktu legalizacyjnego, a następnie (np. po dokonaniu weryfikacji metodą statystyczną) kontrolowane i zatwierdzane (w formie decyzji legalizacyjnej) przez administrację miar. Będzie to rozwiązanie *de facto* zbliżone do obecnie istniejącej instytucji upoważnień do legalizacji z tą jednak różnicą, że sama legalizacja, jako czynność z obszaru władztwa państwowego i decyzja administracyjna, od strony formalnej będzie wykonywana przez urząd państwo, a nie przez podmiot upoważniony. Jednocześnie konieczność zatwierdzenia czynności technicznych producenta przez urząd miar zagwarantuje stały i realny nadzór nad działalnością takiego punktu legalizacyjnego.

Punkty legalizacyjne tworzone winny być na czas określony, nie krótszy niż 5 lat, przez właściwego miejscowo dyrektora OUM, w drodze decyzji wydanej na wniosek producenta, importera lub podmiotu dokonującego napraw lub instalacji przyrządów pomiarowych.

Podmiot wnioskujący o utworzenie punktu legalizacyjnego jest obowiązany zapewnić warunki techniczno-organizacyjne do dokonywania legalizacji, a w szczególności zapewnić i utrzymywać odpowiednio zabezpieczone miejsce wykonywania tych czynności, właściwe wyposażenie techniczne punktu legalizacyjnego, udział personelu pomocniczego oraz odpowiednie warunki w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Nadzór nad działalnością punktu legalizacyjnego sprawuje właściwy miejscowo dyrektor OUM.

Nadzór metrologiczny

Mianem nadzoru metrologicznego określa się czynności związane z kontrolą przestrzegania przepisów ustawy oraz uprawnienia do podejmowania określonych działań w przypadku negatywnych wyników takiej kontroli. Nadzór metrologiczny dotyczy przede wszystkim kwestii związanych z przestrzeganiem przepisów z obszaru prawnej kontroli metrologicznej. Z innych kontrolowanych kwestii można tu wymienić kontrolę przestrzegania przepisów *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar* (Dz. U. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.).

Nie przewiduje się zasadniczych zmian przepisów dotyczących nadzoru metrologicznego.

Kontrola działalności gospodarczej przedsiębiorcy w ramach ustawy – Prawo o miarach wykonywana jest na podstawie przepisów rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.).

Zakres kontroli wykonywanej przez administrację miar obejmuje wykonywanie przepisów ustawy – Prawo o miarach oraz ustawy o towarach paczkowanych, w szczególności:

- 1) przestrzeganie obowiązku stosowania legalnych jednostek miar podczas użytkowania przyrządów pomiarowych, wykonywania pomiarów i wyrażania wartości wielkości fizycznych;
- 2) sprawdzanie spełniania wymagań przez przyrządy pomiarowe podlegające prawnej kontroli metrologicznej wprowadzone do obrotu lub użytkowania, stosowane albo przechowywane w stanie gotowości do użycia;
- 3) sprawdzanie posiadania przez podmioty wprowadzające przyrządy pomiarowe do obrotu lub użytkowania oraz przez użytkowników przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej ważnych dowodów tej kontroli;
- 4) przestrzeganie spełniania warunków właściwego stosowania przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej;
- 5) spełnianie obowiązku utrzymywania i udostępniania państwowych wzorców jednostek miar przez jednostki organizacyjne i laboratoria spoza administracji miar, będące właścicielami tych wzorców;
- 6) przestrzeganie wymagań dotyczących paczkowania produktów i produkcji butelek miarowych.

Przewidywane skutki finansowe uchwalenia projektowanej ustawy i źródła ich pokrycia

Jednym z priorytetów projektu reformy polskiej metrologii jest zagwarantowanie aby nie naruszała ona stabilności i bezpieczeństwa finansów publicznych. Wszelkie proponowane rozwiązania instytucjonalne są zaprojektowane w taki sposób, aby tej stabilności i bezpieczeństwa nie naruszyć. Nie przewiduje się, aby uchwalenie nowej ustawy – Prawo o miarach wywołało skutki finansowe dla budżetu państwa, ani dla budżetów jednostek

samorządu terytorialnego. Zmianie uległby jedynie sposób finansowania nowej instytucji metrologicznej – PCM. Zamiast finansowania właściwego dla jednostek budżetowych – z wyodrębnionej części budżetu państwa, podmiot taki prowadziłby gospodarkę na podstawie planu finansowego stanowiącego załącznik do ustawy budżetowej. Część dochodów instytucji pochodziłaby z dotacji budżetowej – jej wysokość ustalana byłaby corocznie w ustawie budżetowej. Dotacja ta nie powinna być niższa niż obecna różnica pomiędzy wydatkami na funkcjonowanie Głównego Urzędu Miar a dochodami przeżeń generowanymi (z wyłączeniem niewielkiej części obecnego GUM, na bazie której powstanie centralny urząd ds. metrologii prawnej). Należy również przyjąć, że składniki majątku Skarbu Państwa znajdujące się obecnie w zarządzie GUM lub służące do wykonywania jego zadań stałyby się własnością nowej państowej osoby prawnej. W pozostałym zakresie, tj. finansowania administracji miar odpowiedzialnej za prawną kontrolę metrologiczną przyrządów pomiarowych nie przewiduje się zasadniczych zmian i dodatkowych kosztów.

Obecnie administracja miar generuje deficyt 48 mln zł (w części budżetowej 64). Po podziale administracja miar (urzędy terenowe) będzie generowała mniejszy deficyt – ok. 32 mln zł. Polskie Centrum Metrologii będzie natomiast musiało otrzymywać, przynajmniej w początkowej fazie funkcjonowania, dotację na pokrycie kosztów realizacji swych zadań w wysokości ok. 16 mln zł.

Tab. Obecna administracja miar – całosć finansowana w ramach części 64 budżetu państwa

	Dochody (tys. zł)	Wydatki (tys. zł)	deficyt
GUM (budżet państwa)	11 785	32 147	20 362
Urzędy terenowe (budżet państwa)	51 951	80 356	28 405
RAZEM	63 735	112 503	48 768

Tab. Projekt reformy – przyjmujemy, że z łącznej sumy dochodów i wydatków obecnego GUM, PCM przejmie 80%, a centralny urząd ds. metrologii prawnej – 20%

	Dochody (tys. zł)	Wydatki (tys. zł)	deficyt
PCM (własny plan finansowy)	9428	25717,6	16289,6 (dotacja budżetowa)
Administracja miar w tym:			
Centralny urząd metrologii prawnej (budżet państwa)	2357	6429,4	4072,4
Urzędy terenowe (budżet państwa)	51 951	80 356	28 405
RAZEM	63 735	112 503	48 768

Nowa instytucja – PCM, będzie miała pełne możliwości pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych: (1) z krajowych źródeł finansowania badań naukowych (programy NCBR itp.), (2) z funduszy europejskich w ramach krajowych programów operacyjnych, (3) z programów tematycznych o charakterze specjalnym, zarządzanych na poziomie międzynarodowym, zarówno dedykowanych specjalnie metrologii, jak Europejski program badań i rozwoju metrologii (EMRP/EMPIR), ale również pośrednio związanych z technologiami pomiarowymi (np. program Galileo). Kwestia ta nabiera szczególnego znaczenia w świetle wyzwań polityki europejskiej. Jak wiadomo, w nowym okresie programowania funduszy strukturalnych nacisk przeniesiony będzie z inwestycji infrastrukturalnych na projekty badawczo-rozwojowe i ich wdrażanie. Nowoczesne rozwiązania instytucjonalne będą kluczowe dla zdolności do absorpcji tych środków.

Projekt ustawy wymagać będzie notyfikacji. Projekt spełnia przesłanki określone w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 z późn. zm.). Projekt zostanie przekazany do notyfikacji po przyjęciu go przez Radę Ministrów.

Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych

Projektowany dokument został przekazany do konsultacji społecznych z organami administracji miar oraz następującymi instytucjami, producentami, podmiotami wprowadzającymi przyrządy pomiarowe do obrotu, użytkownikami tych przyrządów oraz organizacjami gospodarczymi reprezentującymi interesy ww. przedsiębiorców:

1. Krajową Izbą Gospodarczą,
2. Business Centre Club,
3. Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych Lewiatan,
4. Związkiem Rzemiosła Polskiego,
5. Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej,
6. Polskim Klubem Biznesu,
7. Polskim Centrum Akredytacji,
8. Polskim Centrum Badań i Certyfikacji S.A.,
9. Polskim Komitetem Normalizacyjnym,
10. Naczelną Organizacją Techniczną,
11. Polską Akademią Nauk,
12. Polską Akademią Umiejętności,
13. Polską Izbą Handlu,
14. Polską Organizacją Handlu i Dystrybucji,
15. Naczelną Radą Zrzeszeń Handlu i Usług,
16. Centralnym Instytutem Ochrony Pracy - Państwowym Instytutem Badawczym (CIOP-PIB),
17. Związkiem Pracodawców Przemysłu Urządzeń Pomiarowych,
18. Polską Organizacją Przemysłu i Handlu Naftowego,
19. Izbą Gospodarczą Gazownictwa,
20. Polskim Forum ISO 9000
21. RADWAG Wagi Elektroniczne w Radomiu.

Opinie odnośnie planowanych rozwiązań nadesłały następujące instytucje: Polska Akademia Nauk, Naczelną Organizację Techniczną, Polskie Centrum Akredytacji, Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN, RADWAG Wagi Elektroniczne oraz Polskie Forum

ISO 9000. Przedmiotowe instytucje wyraziły generalne poparcie dla prowadzonych w Ministerstwie Gospodarki prac nad reformą polskiego systemu metrologii.

Zgłoszone przez ww. instytucje uwagi i propozycje zmian dotyczyły w szczególności takich kwestii, jak sposób powoływania dyrektora Polskiego Centrum Metrologii, czas trwania jego kadencji, nazwa centralnego urzędu ds. metrologii prawnej, zwiększenie roli terenowej administracji miar, oraz organizacja i charakter Rady Metrologii. Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN zaproponował ponadto rozważenie powołania instytutów desygnowanych, które będą odpowiedzialne za opracowywanie i utrzymywanie niektórych państwowych wzorców jednostek miar oraz przeredagowanie ujętej w założeniach definicji „państwowego wzorca jednostki miary”. Uwaga ta zostanie rozważona w ramach prac nad projektem ustawy – *Prawo o miarach*.

W ramach uzgodnień społecznych w kwietniu i maju 2013 r. odbył się cykl spotkań konsultacyjno-informacyjnych w siedzibach okręgowych urzędów miar oraz w obwodowym urzędzie miar w Białymostku. Adresatami spotkań byli głównie przedsiębiorcy oraz przedstawiciele administracji miar; w mniejszym stopniu przedstawiciel środowisk naukowych. Uwagi zgłoszane w trakcie spotkań dotyczyły w szczególności utrzymania siedzib administracji miar w terenie, poszerzenia jej kompetencji w obszarze nadzoru rynku, doprecyzowania relacji między PCM a administracją miar, reformy punktów legalizacyjnych. Zgłoszone uwagi zostały szczegółowo przeanalizowane i w zdecydowanej większości uwzględnione, a treść projektowanego dokumentu została stosownie przeredagowana.

Projekt założeń został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbyingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.). Polski Koncern Naftowy PKN ORLEN S.A. zgłosił zainteresowanie pracami nad projektowanym dokumentem w trybie przepisów przedmiotowej ustawy.

M. Dobieszewski
MACZELNIK WYDZIAŁU
Maciej Dobieszewski

O. Trzaskalska - Stroińska
ZASTĘPCA DYREKTORA
Ola Trzaskalska - Stroińska

J. Majchrzak
DYREKTOR
Jerzy Majchrzak

G. Cewulk